

Kulturministern vill förändra public service: Kortare avtal ska ge bättre tillgänglighet

En musikälskare med dubbla hörapparater som gärna ser att textningen ökar i de andra EU-länderna, men tycker att Sverige först måste sopa rent på sin egen gård. Auris har känt nya kultur- och idrottsministern Lena Adelsohn Liljeroth på pulsen i några olika frågor som berör hörselskadade.

TEXT: TOVE LILIEQUIST FOTO: JENNY GAULITZ

NÄR AURIS TRÄFFAR Lena Adelsohn Liljeroth har hon bara varit minister i en dryg månad, men redan hunnit bli lite varm i kläderna. Efter ett par veckor på posten var det dags att träffa de andra kulturministrarna i Europa för att diskutera EU:s nya tv-direktiv. Ett nytt förslag till direktiv röstades då igenom.

Sverige röstade nej till förslaget som bland annat innebär att produktplacering i tv undantagsvis kan tillåtas. Sverige reserverade sig också mot att mottagarlandets rättigheter inte stärks i sådana fall då tv-kanaler försöker kringgå nationell lagstiftning genom att placera sig i ett annat EU-land. Ett exempel på det är att TV3 sänder från Storbritannien till en publik som befinner sig i Sverige.

Tillgänglighetsfrågan lyste dock med

sin frånvaro i förslaget om tv-direktiv och det är något som Lena Adelsohn Liljeroth fått kritik för eftersom hon tidigare uttalat sig om hur viktigt det är att öka textningen i tv.

– Hade det funnits en möjlighet så hade jag tagit upp det, men det fanns inte ens med på agendan, säger Lena Adelsohn Liljeroth.

Vill öka takten

Hon tycker att de som är besvikna på hennes insats har missförstått syftet med mötet.

Men är det inte viktigt att textningsfrågan finns med på agendan även i internationella sammanhang?

– Ja, och en annan gång så är det säkert tillgängligheten som ska diskuteras. Men det är svårt för mig att komma och ha synpunkter på vad till exempel fransk tv ska göra, det får hörselskadade i Frankrike göra. Dessutom har vi kanske inte så mycket att yvas över i Sverige, vi är ju inte direkt ledande när det gäller textning.

Den saken hoppas hon kunna ändra på, framförallt genom ambitiösare mål för public service. En förändring som hon står bakom är kulturutskottets förslag att ökningen av textade förstagångs-sändningar i SVT ska snabbas upp. Det betyder att målet på 65 procent textat ska nås tre år tidigare, det vill säga 2009 i stället för 2012. Slutmålet för Lena Adelsohn Liljeroths del är att 100 procent av programmen ska textas.

Den ökade takten hänger samman med att tillståndsperioden för public service-bolagen kommer att kortas ned från sex till tre år, något som Lena Adelsohn Liljeroth är mycket nöjd med:

– Teknikutvecklingen går så fort nu att sex år är en för lång period. Avtalet för de kommande tre åren ligger redan fast. Men under nästa period finns det möjlighet att göra en del förändringar, bland annat när det gäller tillgänglighet.

”Allt är inte realistiskt”

Den bristfälliga textningen av svenska biofilmer är en fråga som Lena Adelsohn Liljeroth ännu inte riktigt har fått upp ögonen för.

– Vi hade möte med Svenska filminstitutet förra veckan, men då nämndes det inte alls. Det måste jag ta upp, tack för att du påpekade det! utbrister hon.

I samband med det kommer vi in på den nationella planen för handikappolitiken där målet är full tillgänglighet år 2010.

Hur realistiskt är det egentligen?

– En del kommer vi att kunna uppnå. Men det är inte realistiskt att vi ska hinna med allt, det beror på hur höga kvalitetskrav vi ska ställa på tillgänglig-

”Teknikutvecklingen går så fort nu att sex år är en för lång period.”

Rakt in i hetluften. Efter bara några veckor som minister fick Lena Adelsohn Liljeroth representera Sverige i diskussioner om EU:s nya tv-direktiv.

heten, menar Lena Adelsohn Liljeroth.

Själv har hon stött på en del hinder under sin tid som politiker. I riksdagens förra plenisal fungerade inte den fasta slingan, så hon fick använda ett individuellt FM-system. Något som väckte en del intresse från andra ledamöter.

– Det var många äldre herrar som var nyfikna och kom fram och berättade att de också hade problem att höra.

Gamla fördomar

Lena Adelsohn Liljeroth betonar vikten av att vara öppen med sin hörselskada. Hon tror att många talar tyst om det eftersom det fortfarande finns gamla fördomar som gör att hörselskadade betraktas som mindre vetande.

– Jag kommer från en familj där det finns mycket dyslexi och tidigare ansågs det vara synonymt med att vara dum i huvudet. Kanske är det likadant med hörselskador, att om man inte hör och sedan svarar fel så kan man bli betraktad som dum.

Hörselnedsättningen har hon haft sedan födseln. Den ligger främst på diskanten och medför att hon har svårt att

uppfatta konsonanter i tal. På vänsterörat hör hon i princip bara bastoner.

Hörapparaterna började Lena Adelsohn Liljeroth använda först efter 40 års ålder. Innan dess klarade hon sig med hjälp av allehanda knep:

– Man ser till att sätta sig rätt, frågar om och låtsas ibland att man hör för att sedan skaffa sig informationen i efterhand, förklarar hon.

För Lena Adelsohn Liljeroth var det viktigt att tacka ja till ministerjobbet just för att visa att vilka möjligheter hörselskadade har i yrkeslivet. Hon tror också att det innebär att hon kan lyfta fram områden som är viktiga för hörselskadade.

– Självklart betyder det att jag har en ökad förståelse för frågorna. Men visst är hörselskadan också ett hinder, jag blir tröttare än andra och kan inte hålla lika högt tempo.

Undviker buller

Hon undviker helst bullriga och slamriga miljöer, till exempel riksdagens matsal.

– Matsalar är ett smärre helvete, det tror jag gäller överallt.

LENA ADELSON LILJERO TH

FÖDD: 1955 i Spånga.
BOR: På Strandvägen i Stockholm.
FAMILJ: Gift med före detta moderatledaren Ulf Adelsohn, en son och en dotter.
YRKE: Kultur- och idrottsminister.
FRITIDSINTRESSEN: Böcker, teater, klassisk musik.
BAKGRUND: Utbildad journalist. Styrelseordförande för Fryshuset mellan 1994 och 2004. Riksdagsledamot sedan 2002, har suttit med i kulturutskottet och varit suppleant i näringsutskottet.

På fritiden läser hon så mycket hon hinner och går gärna på museer och utställningar. Teater är en annan favorit, men ännu har hon inte hunnit testa textdisplayerna på Stockholms stadsteater. Hemma blir det mycket musiklyssnande. Främst är det klassisk musik som gäller i stereon. Favoritkompositörerna Beethoven, Händel och Mozart går många varv.

– Ibland undrar maken om det aldrig kan vara tyst, säger Lena Adelsohn Liljeroth med ett skratt. ●